

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASACH IV – VIII
SZKOŁY PODSTAWOWEJ im. MIKOŁAJA KOPERNIKA W MAŁDYTACH**

WSTĘP

1. Przedmiotowe ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznaniu przez nauczyciela poziomu i postępów ucznia w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych przez podstawę programową oraz sformułowanie oceny cząstkowej, śródsesestralnej i końcoworocznej.
2. Celem PSO jest poinformowanie ucznia o postępach w nauce i jego osiągnięciach, motywowanie ucznia do dalszej pracy, informowanie rodziców (opiekunów prawnych) ucznia o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.
3. Przedmiotowe ocenianie obejmuje:
 - formowanie wymagań edukacyjnych i informowanie o nich uczniów i rodziców (opiekunów prawnych);
 - bieżące ocenianie i śródroczne klasyfikowanie;
 - ustalenie oceny końcoworocznej.
4. PSO z języka polskiego w kl. IV - VIII zgodny jest z WSO Szkoły Podstawowej w Małdytach.
5. PSO z języka polskiego tworzy zespół nauczycieli języka polskiego, uwzględniając także podstawę programową nauczania języka polskiego w klasach I – III.
6. Zasady oceniania z języka polskiego uwzględniają:
 - zgodność z wymaganiami określonymi w podstawie programowej;
 - kryterialność ocen;
 - systematyczność gromadzeniu informacji o uczniu;
 - różnorodność metod oraz form sprawdzania i oceniania;
 - komunikatywność komentarza towarzyszącego ocenie;
 - pozytywność informacyjna nad ujawnieniem braków ucznia;
 - ukazywanie sposobów pokonywania trudności w uczeniu się i zachowaniu;
 - jawność ocen dla ucznia i jego rodziców (opiekunów prawnych);
 - uzasadnienie oceny na prośbę ucznia lub jego rodziców (opiekunów prawnych).

I. SZCZEGÓŁOWE CELE KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

Program nauczania oraz podręcznik muszą być zgodne z podstawą programową oraz z innymi rozporządzeniami Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Cele kształcenia

Głównym celem nauczania języka polskiego w szkole podstawowej jest kształcenie u uczniów umiejętności mówienia, słuchania, pisania i czytania w różnych sytuacjach komunikacyjnych.

Uczeń:

- rozwija umiejętność odbioru dzieł literackich i innych tekstów kultury poprzez rozumienie znaczeń dosłownych i prostych znaczeń przenośnych,

- rozwija umiejętność wypowiadania się w mowie i w piśmie na tematy poruszane na zajęciach, związane z poznawanymi tekstami kultury i własnymi zainteresowaniami,
- dba o poprawność językową wypowiedzi (w wypowiedziach pisanych również o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną),
- rozpoznaje cechy gatunkowe różnych tekstów kultury,
- rozwija zainteresowanie językiem jako składnikiem dziedzictwa kulturowego,
- w kontakcie z dziełami kultury kształtuje swoją hierarchię wartości i wrażliwość, poczucie własnej tożsamości, swoją postawę patriotyczną i obywatelską oraz własne poczucie estetyki,
- szanuje odmienność kultur, przekonań religijnych, poglądów innych osób,
- przygotowuje się do publicznych wystąpień,
- rozpoznaje swoje zainteresowania, możliwości, potrzeby językowe i czytelnicze po to, by rozbudzać swoje pasje czytelnicze, rozwijać zdolności i zainteresowania.

Uczeń zatem powinien:

- skutecznie komunikować się w różnych sytuacjach,
- kształcić umiejętności negocjowania, formułowania własnych sądów, argumentowania,
- efektywnie współdziałać w zespole poprzez tworzenie wspólnych przedsięwzięć, np. przygotowywanie spektaklu, redagowanie gazetki,
- rozwiązywać problemy,
- planować, organizować i oceniać własne uczenie się,
- posługiwać się technologią informacyjną, np. dyktafonem, programami przydatnymi w pracy dziennikarskiej lub przy tworzeniu prezentacji multimedialnych,
- krytycznie korzystać z zasobów Internetu,
- wykorzystywać zdobytą wiedzę w praktyce,
- poszukiwać informacji w różnych źródłach, a następnie porządkować je i poprawnie wykorzystywać do własnych celów.

Dzięki w/w celom kształcenia uczeń:

- kształci umiejętność rozpoznawania cech gatunkowych różnych tekstów kultury,
- rozbudza swoje zainteresowania czytelnicze, filmowe i teatralne,
- wykonuje różnego rodzaju działania twórcze (np. przygotowuje dramę, inscenizację, spektakl teatralny, pisze scenariusze filmowe, tworzy adaptacje, redaguje gazetkę szkolną, reżyseruje film, nagrywa słuchowisko radiowe, projektuje scenografię i kostiumy, tworzy podkłady muzyczne do przedstawień, afisze i plakaty),
- świadomie uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych,
- przygotowuje się do samodzielnego korzystania z dóbr kultury: bibliotek, galerii, filharmonii, muzeów, teatrów, kin,
- rozbudza wrażliwość na sztukę poprzez różnorodne działania artystyczne (tworzenie własnych tekstów poetyckich i prozatorskich, np. recytację, grę aktorską, działania plastyczne, muzyczne),
- analizuje teksty kultury masowej,
- rozwija wrażliwość estetyczną,
- doskonali umiejętność mądrego i krytycznego odbioru środków masowego przekazu.

Cele wychowania

- dbanie o kulturę języka, walkę z przejawami agresji w języku i wulgaryzmami,
- nabywanie umiejętności kulturalnego rozwiązywania konfliktów,
- kształtowanie postaw humanistycznych, np. tolerancji, uczciwości, sprawiedliwości, odwagi cywilnej, empatii, szacunku dla innych ludzi, odpowiedzialności,
- wychowanie patriotyczne rozumiane jako budowanie więzi i poczucia dumy ze szkoły, regionu i ojczyzny,
- wychowanie patriotyczne rozumiane jako kształcenie postaw obywatelskich, wspólnego działania dla dobra innych, zaangażowania w życie szkoły i lokalnej społeczności,
- poznawanie dziedzictwa kultury regionalnej i narodowej na tle kultury europejskiej,
- umacnianie świadomości ekologicznej,
- propagowanie zdrowego trybu życia,
- pogłębianie aktywności poznawczej ucznia, pomoc w rozwijaniu jego osobistych zainteresowań,
- kształcenie właściwego zachowania w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
- wdrażanie uczniów do samokształcenia, odkrywania własnych preferencji w zakresie stylu uczenia się,
- wdrażanie do obiektywnego oceniania postaw innych ludzi, przygotowanie do samooceny,
- rozpoznawanie swoich mocnych i słabych stron,
- umacnianie poczucia własnej wartości.

II. TREŚCI NAUCZANIA WRAZ Z OPISEM ZAŁOŻONYCH OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

Treści w podstawie programowej zostały zapisane językiem wymagań. Jest to połączenie tradycyjnego modelu kształcenia najważniejszych umiejętności polonistycznych (czytania, mówienia, pisania) z wymogami otaczającej nas rzeczywistości, czyli koniecznością nieustającego rozwoju (również poprzez samokształcenie), radzeniem sobie z zalewem informacji, a w dobie upadku autorytetów – przede wszystkim uczeniem o wartościach. Zapisy z podstawy zostały uszczegółowione tak, by można było jednoznacznie i precyzyjnie zdiagnozować postępy uczniów na koniec etapu edukacyjnego. Stąd podział przewidywanych osiągnięć ucznia na sześć części:

1. Czytanie i analizowanie tekstów kultury.
2. Interpretowanie i wartościowanie.
3. Mówienie i pisanie.
4. Świadomość językowa.
5. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna.
6. Samokształcenie i docieranie do informacji.

III. PROPOZYCJE KRYTERIÓW OCENY I METOD SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

Ocenianie to nie tylko przekazywanie informacji o postępach ucznia, lecz także informacja zwrotna dla nauczyciela o efektach jego pracy, o konieczności – w razie niepowodzeń uczniów – modyfikacji jego działań w zakresie doboru treści, metod, organizacji zajęć.

1. Systematycznie oceniane będą różne przejawy aktywności ucznia:

- prace klasowe,
 - odpowiedzi ustne,
 - prace domowe,
 - prace długoterminowe, m.in. projekty, programy,
 - testy,
 - sprawdziany,
 - kartkówki,
 - dyktanda,
 - recytacja prozy i poezji,
 - inscenizacje,
 - znajomość lektury,
 - sposób prowadzenia zeszytu,
 - udział w konkursie klasowym, szkolnym, międzyszkolnym, ogólnokrajowym, przedstawieniu, akademii szkolnej,
 - różnorodne działania twórcze, w których uczeń prezentuje swoje pasje i wykorzystuje uzdolnienia.
2. Uczeń ma prawo przed zajęciami zgłosić nieprzygotowanie z ostatniego tematu (1 - 2 razy w semestrze – zgodnie z decyzją nauczyciela);
 3. Praca klasowa lub sprawdzian, obejmujący szerszy zakres wiadomości (np. omówionej lektury, działu gramatyki) musi być zapowiedziany co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem, po uprzednim powtórzeniu i utrwaleniu materiału;
 4. Ocenioną pracę pisemną uczeń otrzymuje w terminie nie późniejszym niż 14 dni od dnia jej pisania, a w sytuacjach losowych dopuszcza się przesunięcie terminu tego o czas nieobecności nauczyciela;
 5. Uczeń zobowiązany jest do zwrotu pracy klasowej lub sprawdzianu nauczycielowi terminie przez niego ustalonym;
 6. Nauczyciel będzie przechowywać prace klasowe uczniów do końca roku szkolnego i na prośbę ucznia lub jego rodzica (opiekuna prawnego) przedstawi je do wglądu;
 7. Nauczyciel na prośbę ucznia lub jego rodzica (opiekuna prawnego) zobowiązany jest do uzasadnienia oceny postawionej temu uczniowi;
 8. Nauczyciel odnotowuje nieobecność ucznia podczas pracy klasowej, sprawdzianu, wpisując „nb.” w dzienniku lekcyjnym, jednak uczeń musi przystąpić do napisania tej pracy klasowej w terminie ustalonym z nauczycielem przedmiotu, nie później niż tydzień po powrocie do szkoły; w przeciwnym razie otrzymuje ocenę niedostateczną;
 9. Poprawę ocen częściowych niedostatecznych uczeń ma prawo systematycznie poprawiać w terminie i na zasadach ustalonych przez nauczyciela języka polskiego, zaś uczeń, który uzyskał ocenę niedostateczną za pierwszy semestr, ma obowiązek uzupełnić wiadomości i umiejętności w terminie i na zasadach określonych przez WSO.

10. Skala ocen stosowana podczas zajęć języka polskiego:

- bieżące ocenianie i śródroczne klasyfikowanie następuje według skali ocen:

celujący	- cel.	(6)	(100% - 98%)
bardzo dobry	- bdb.	(5)	(97% - 90%)
dobry	- db.	(4)	(89% - 75%)
dostateczny	- dst.	(3)	(74% - 50%)
dopuszczający	- dop.	(2)	(49% - 30%)
niedostateczny	- nast.	(1)	(29% - 0%)

- przy cenach stosuje się **plusy (+) lub minusy (-)**, oprócz ocen 6+ i 1-;
- dla określenia aktywności ucznia stosuje się plusy (**sześć + to ocena celująca**);
- dla określenia uchybień ucznia (**nieodrobione prace domowe, brak zeszytu itp.**) stosuje się minusy: **pięć minusów po darowanym pierwszym to ocena niedostateczna**;
- oceny bieżące stosuje się według powyższej skali ocen;
- oceny klasyfikacyjne stosuje się bez plusów i minusów.

11. Kryteria ocen cząstkowych i klasyfikacyjnych z języka polskiego

Nauczyciel języka polskiego będzie dostosowywać wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty rozwojowe uniemożliwiające sprostanie tym wymogom, o ile zostanie przedłożona pisemna opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej publicznej poradni specjalistycznej.

Ocena końcowa jest wypadkową ocen cząstkowych, które uczeń otrzyma w ciągu roku szkolnego. Prezentowane poniżej kryteria ogólne dotyczą oceniania na koniec etapu edukacyjnego.

Ustala się następujące kryteria ocen:

Ocena celujący

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
- z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- realizuje projekty w ramach przedmiotu,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,

- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

Ocena bardzo dobry

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

Ocena dobry

Uczeń:

- w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w podstawie programowej, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- bierze czynny udział w lekcji,
- wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

Ocena dostateczny

Uczeń:

- częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
- wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
- rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

Ocena dopuszczający

Uczeń:

- opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
- czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
- ma problemy z czytaniem tekstów kultury i literackich (lektury), ale podejmuje próby ich odbioru,
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
- często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

Ocena niedostateczny

Uczeń:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- ma kłopoty z techniką czytania,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- wykazuje się niechęcią do nauki,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
- nie angażuje się w pracę grupy,
- nie czyta lektur,
- nie uzupełnia zeszytu przedmiotowego;
- z większości prac klasowych i sprawdzianów otrzymał oceny niedostateczne i nie wykazał chęci ich poprawy.

Dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym ustala się następującą skalę ocen:

Ocena celujący

Uczeń:

- opanował wiadomości i umiejętności zapisane w podstawie programowej oraz wynikające z jego indywidualnych zainteresowań i poszukiwań,
- uczeń sprawnie posługuje się zdobytymi umiejętnościami i wiadomościami,
- potrafi samodzielnie, w sposób twórczy dojść do nietypowych lub oryginalnych rozwiązań i wniosków,
- osiąga sukcesy w szkolnych lub pozaszkolnych konkursach przedmiotowych.

Ocena bardzo dobry

Uczeń:

- wypowiada się w uporządkowany sposób, porządkuje i uzupełnia wypowiedź, aktywnie uczestniczy w rozmowie,
- wygłasza wiersze z uwzględnieniem przestankowania i akcentów logicznych; pracuje nad techniką uczenia się tekstów na pamięć i nad przygotowaniem inscenizacji wybranych utworów,
- czyta głośno poprawnie i wyraźnie; czyta cicho ze zrozumieniem,
- orientuje się w czasie i miejscu akcji, zna bohaterów i główne zdarzenia oraz podstawowe problemy przeczytanych lektur (lub ich fragmentów),
- umie korzystać z encyklopedii, książki telefonicznej, słownika ortograficznego i słownika wyrazów obcych,
- potrafi napisać: plan opowiadania, opowiadanie, swobodny tekst, pisma użytkowe (list, życzenia, adresowanie koperty); przy pomocy nauczyciela redaguje opis przedmiotów i postaci, sprawozdanie; stosuje skróty i skrótowce,
- zna rodzaje zdań ze względu na cel wypowiedzi (oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe), zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte – orzeczenie i podmiot, zdanie złożone; wyróżnia czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przyimek i spójnik w zdaniu; odmienia czasownik przez czasy, osoby i liczby, odmienia rzeczownik także wraz z przymiotnikiem, określa liczbę i rodzaj przymiotnika,
- systematycznie ćwiczy poprawną pisownię wyrazów i interpunkcję, dzieli wyrazy przy przenoszeniu, porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej, wyszukuje hasła w „Słowniku ortograficznym”.

Ocena dobry

Uczeń:

- najczęściej czyta poprawnie, dąży do rozumienia tekstu,
- na ogół pracuje samodzielnie, rozumie polecenia, wykonuje je na ogół poprawnie,
- stara się posługiwać poprawną odmianą polszczyzny; zna podstawowe zasady gramatyki języka polskiego (wymienione w kryteriach na ocenę bardzo dobrą), ale nie zawsze dostrzega związki między nimi,
- stara się korygować błędy ortograficzne i interpunkcyjne.

Ocena dostateczny

Uczeń:

- uczeń stara się wykonać poleczone mu zadania, ale wykonuje je z reguły niepoprawnie, niedokładnie,
- nie umie zastosować wiedzy w sytuacjach nietypowych,
- popełnia wiele błędów,
- niektóre ćwiczenia wykonuje samodzielnie.

Ocena dopuszczający

Uczeń:

- pracuje na lekcji i w domu, ale wyniki jego pracy pozostawiają wiele do życzenia,

- ponadto jego praca jest w dużej mierze odtwórcza: zapisuje notatki, ma systematycznie prowadzony zeszyt przedmiotowy oraz zeszyt ćwiczeń, przeczytał lektury obowiązkowe (lub ich fragmenty),
- nie potrafi samodzielnie wykonywać ćwiczeń – liczy na pomoc nauczyciela lub kolegów.

Ocena niedostateczny

Uczeń:

- nie opanował umiejętności i wiadomości umożliwiających kontynuację nauki przedmiotu w kolejnych klasach.

IV. FORMY NAGRADZANIA UCZNIÓW

Uczeń może być nagrodzony przez nauczyciela języka polskiego poprzez:

- pochwałą ustną na forum klasy lub społeczności szkolnej;
- pochwałą pisemną do Zeszytu pochwał i uwag klasy;
- postawieniem dodatkowej pozytywnej oceny w dzienniku lekcyjnym, np. w rubryce „aktywność”;
- nagrodą indywidualną;
- pochwałą wpisaną do e-dziennika, dzienniczka ucznia lub zeszytu przedmiotowego;
- zaproponowaniem tego ucznia do Nagrody Dyrektora, Wójta.

V. SPOSOBY INFORMOWANIA O POSTĘPACH W NAUCE

1. Informowanie uczniów i ich rodziców (opiekunów prawnych) o zakresie i kryteriach wymagań:

- na początku każdego roku szkolnego nauczyciel poinformuje uczniów (podczas pierwszych lekcji języka polskiego) oraz ich rodziców/opiekunów prawnych (poprzez umieszczenie dokumentu na stronie internetowej Szkoły Podstawowej w Małdytach) o wymaganiach edukacyjnych wynikających z podstawy programowej przedmiotu, sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów i kryteriach oceniania;

2. Informowanie rodziców/opiekunów prawnych oraz wychowawcy i pedagoga szkolnego o postępach w nauce i frekwencji uczniów:

- podczas ogólnoklasowych spotkań i konsultacji, organizowanych przez szkołę;
- indywidualnych spotkań w terminie ustalonym przez nauczyciela lub rodzica/opiekuna prawnego;
- korespondencyjnie poprzez zapis w e-dzienniku, dzienniczku ucznia lub w zeszycie uczniowskim;
- telefoniczne informacje.

Opracował zespół nauczycieli języka polskiego:

1. Marzena Piechocińska
2. Barbara Rutecka- Rolka
3. Danuta Bakunowicz